

אספקלריה

על משמר השבת

ברי מים/מיני ברים

בעבר, העובדה שאדם פותח בביתו ברז מים ומקבל מים זכים וצלולים ללא כל מאמץ, נחשבה לפלא ולסמל ההתפתחות הטכנולוגית. בהמשך, הפלא השתכלל, ומערכות המים הביתיות החלו לכלול גם מערכות חימום מים, אשר בטלו את הצורך להעמיד גיגית ולחמם מים עבור רחצה או כביסה. כיום, נראה שלא די בכך, אלא הרצון הוא, שברז המים הביתי יספק בכל רגע נתון, הן מים קרים, מבלי צורך 'להתאמץ' למלא בקבוקים ולהכניסם למקרר, והן מים רותחים עבור שתיה חמה, כך שלא יהיה צורך להפעיל קומקום חשמלי ולהמתין דקה או שתיים עד להרתחת המים. לאלה מצטרפת גם המגמה של הימנעות משתיית מי ברז, מתוך תפיסה שמדובר במים לא בריאים מספיק, כך שקיים גם רצון של סינון וטיהור המים 'לחומרה' פעם נוספת, מעבר למה שהרשויות דואגות.

החברות אשר זיהו את רצון הלקוחות (ובמקרים רבים 'ייצרו' את הרצון באמצעות פרסומות) פיתחו את המכשיר הנקרא 'בר-מים' (לפי הצעת האקדמיה ללשון הוא נקרא: מְרָנון) ואשר בגרסתו הקומפקטית והמעוצבת מכונה: 'מיני-בר'. מדובר במכשיר בעל מראה אלגנטי, בגודל קומפקטי, המתאים להצבה על משטח שיש מטבח ביתי, או בפנית שתיה במשרד. המכשיר מחובר למערכת המים הביתית, ומצויד במערכות קירור וחימום, ובחיישנים המודדים את טמפרטורת המים מידי זמן מה, ובמידת הצורך מפעילים את מערכות הקירור והחימום, כך שבכל רגע יכול אדם לגשת אל המכשיר, ולמזוג ממנו מים קרים או רותחים לתוך כוס: בדרך כלל התקנת המכשיר כוללת גם התקנת מערכת סינון, שתפקידה לנקות את המים מחיידקים וכימיקלים מזיקים. לפי המגמה ההולכת וגוברת, נראה שבעתיד הלא-רחוק כמעט ולא יהיה בית ללא מכשיר מיני-בר.

מכשיר מיני-בר מעוצב של חברת 'נועם 1' באישור המכון

מאמרנו הפעם יעמוד על ההיבטים ההלכתיים הכרוכים בשימוש במכשיר זה, לצד הצגת ההתאמות הנדרשות לבצע בו, באישור גורם הלכתי מוסמך, כדי להפוך אותו להיות ראוי לשימוש בבית יהודים שומרי תורה ומצוות, בימות החול ובשבתות, כשכמובן יפורטו כל ההידורים המשולבים במכשירים העומדים תחת פיקוח ואישורו ההלכתי של המכון המדעי טכנולוגי להלכה.

שאלת פתיחת דלת מקרר בשבת

מכשיר המיני-בר כולל בדרך-כלל בתוכו שתי מערכות נפרדות. האחת, עבור קירור המים, והשנייה עבור הרתחת המים. עבור קירור המים מכיל מכשיר המיני-בר בתוכו כמין מקרר קטן. בכל זמן קצוב, חיישנים מודדים את טמפרטורת המים אשר במכשיר,

ואם זו גבוהה מידי, מערכת הקירור מתחילה לפעול. מובן אפוא, שכאשר אדם מוזג לעצמו מים קרים מהמכשיר, מיד נכנסים במקומם מים אחרים, המגיעים מרשת המים. ברוב רובם של המקרים, המים הנמצאים ברשת המים חמים יחסית ונצרכים לקירור, כך שזמן קצר לאחר כניסתם למכשיר, החיישנים יזהו זאת ומערכת הקירור תחל לפעול. נמצא אם כן לכאורה, שאותו אדם שהוציא מים מן המכשיר הביא למעשה לידי הפעלת המדחס.

החשש האמור אינו חדש, אלא מוכר לציבור הרחב מזה שנים רבות בהקשר לפתיחת דלת מקררים בשבת. השאלה התעוררה אז לגבי המקררים של אותם ימים, אשר בניגוד לאלה של היום לא היו מתוחכמים, כאשר הנידון בפתיחת הדלת התייחס אז רק לחשש שהכנסת האוויר החם למקרר תגרום להפעלת המדחס. מאז אמנם השתנו המקררים ונעשו למתוחכמים, שכל פתיחת דלת כרוכה בעוד פעולות חשמליות רבות. וכפי שידוע, שכיום אין דרך מושלמת להשתמש במקרר, אלא אם כן הוא נושא אישור הלכתי מוסמך בר תוקף. אכן, לגבי מכשירי מיני-בר, במציגת מים קרים החשש הוא כמו במקררים של פעם, שבעקבות כניסת מים קרים המכשיר יתחיל לפעול.

בעיה חמורה יותר במכשירי מיני-בר

לגבי פתיחת דלת מקרר, דעת מרן הגרש"ז אויערבך זצ"ל (מנחת שלמה סי' י, אות ד ואילך) היא שמותר לכתחילה לפתוח את דלת המקרר ללא שום חשש, וזאת מכמה טעמים שהתבארו בהרחבה בתשובתו. מאידך יש מן הפוסקים שהחמירו שלא לפתוח את דלת המקרר אלא רק בשעה שהמדחס פועל, כך שהשפעת כניסת האוויר החם לא תגרום שהמדחס יתחיל לפעול, אלא רק שהוא לא יפסיק את פעולתו אלא ימשיך לעבוד עד קבלת הטמפרטורה הרצויה. וכן ציין הגרש"ז א בעצמו (שם, בריש הסימן), כי הדבר פשוט וברור שכשהמדחס פועל אין מקום לחוש כלל בפתיחת הדלת וסגירתה.

ראש המכון הגרא"מ הלפרין שליט"א יחד עם הרה"ג ר' יעקב לוריא מבכירי רבני המכון בבדיקת מכשיר מיני-בר

במכשירי המיני-בר, החשש במציגת מים קרים חמור יותר מאשר פתיחת דלת מקרר. במקרר ההשפעה היא על ידי פתיחת הדלת המאפשרת כניסת אוויר חם למקרר, במיני-בר לעומת זאת, צריכת המים מן המתקן מכניסה באופן ישיר מי ברז למכשיר, כך שההשפעה נחשבת לישיירה יותר. במיוחד, כאשר צריכת המים הקרים תהיה בכמות של שתי כוסות ויותר, ועל אחת כמה וכמה כאשר ממלאים מן המכשיר קנקן מים וכדומה, שכן במצבים אלה מילוי המים הקרים עלול להפעיל מידית את המדחס.

גם בצורה פרקטית קיימת במכשירי המיני-בר בעיה גדולה יותר לעומת מקררים. בעוד שבמקרר ניתן להבחין בדרך-כלל כשהמדחס פועל, לפי רעש המנוע, ולהקפיד לפתוח את הדלת רק אז. במיני-בר, לעומת זאת, המדחס הינו קטן ושקט שכמעט לא ניתן להבחין מתי הוא פועל.

מצב 'שבת' עבור המים הקרים

כאמור, גם לדעת אלו שהחמירו שלא לפתוח דלת מקרר כאשר המדחס שובת, מותר לפתוח את הדלת כאשר המדחס פועל, למרות שיתכן שאילולא שהדלת הייתה נפתחת ואוויר חם נכנס למקרר, המדחס היה מפסיק לפעול, ואילו כעת הוא לא יתנתק וימשיך לפעול זמן רב יותר.

מכשיר מיני-בר בתהליך בדיקה במכון

הפתרון המהודר הקיים עבור צריכת מים קרים ממכשירי המיני-בר שבאישור המכון פועל אפוא על עיקרון זה, שכניסת מים מהרשת בעקבות צריכת מים קרים משפיעה בכל מקרה רק על אי הפסקת המדחס לכשיתחיל ממילא לפעול, ולא על התחלת פעולתו. לפי עיקרון זה, המדחס שובת לעולם 10 דקות מעת שהפסיק את מחזור הפעילות הקודם. כעבור 10 דקות הוא יתחיל בכל מקרה לפעול למשך דקה אחת לפחות, או אז נכנס החיישן לפעולה, שאם המים כבר קרים ברמת הטמפרטורה הרצויה יפסיק המדחס לפעול, ואילו אם עדיין לא הגיעו לרמה הרצויה לא יקבל המדחס שום פקודה, והוא ימשיך לפעול מאליו מחמת ההפעלה הראשונית, עד שהמים יגיעו לרמת הקור הנדרשת. בצורה זו כל השפעת הצריכה, אפילו כשהמדחס אינו פועל, היא רק על כך שהמדחס ימשיך ממילא לפעול מאליו ולא יפסיק את פעולתו, ואין שום השפעה על עצם ההפעלה או על הפעולה.

מצב 'שבת' עבור המים החמים

בעוד שעבור המים הקרים נמצא כאמור הפתרון האמור, עבור המים החמים לא קיים פתרון המאפשר חימום מים הנכנסים למערכת בשבת וצריכתם בשבת. הסיבה לכך היא מפני שצריכת מים חמים מן המכשיר גורמת במישרין לכניסת מים קרים ולבישולם. בנוסף צריכת המים עלולה להשפיע על הפעלת גוף החימום, במידה שהוא כעת במצב כבוי. לאור זאת, באותם המכשירים אשר באישור המכון לשימוש בשבת במים קרים בלבד, עם המעבר למצב 'שבת' ננעלת יציאת המים החמים ואין שום אפשרות לצרוך מים חמים מן המכשיר בשבת.

בדגמי המכשירים שאושרו על-ידי המכון נמצא פתרון מושלם אף לצריכת מים חמים בשבת, על-ידי חסימת כניסת המים הקרים למיכל המים החמים. במכשיר זה, מיכל המים החמים הינו גדול יחסית, בקיבולת של שבעה ליטרים. במצב 'שבת' הופך

אספקלריה

על משמר השבת
המשך מעמוד קודם

מיכל זה להיות למעשה כמו כל מיחם שבת רגיל, כאשר גוף חימום הפועל בהספק חום קבוע משך כל השבת, מבלי שום תרמוסטט, שומר על חום המים. כאשר המים שבמיכל נגמרים, אין אפשרות לצרוך מים חמים עד למוצאי שבת והעברת המכשיר למצב 'חול'.

הבעיה ההנדסית והפתרון

מכשיר מיני-בר בתפקודו הרגיל, מוזן בכל עת בכמות קטנה יחסית של מים, אותה הוא מקרר ומחמם. אם מעוניינים לצורך שבת להחזיק כמות מים מספקת, יש להתקין בתוך המכשיר מיכל מים גדול בעל קיבולת של שבעה ליטרים, שהם מכילים כ-40 כוסות מים, בכמות המספיקה למשפחה למשך שבת שלימה.

בכירי רבני המכון הרבנים הגאונים רבי שמעון שטרן ורבי יעקב לוריא בוחנים מכשיר מיני-בר

בזמנו, כאשר אנשי המכון הטמיעו את הפתרון ההלכתי למכשירי המיני-בר, הם נתקלו בבעיה בעניין זה, כי הצצה אל תוך קרבי המכשיר הראתה שלמעשה אין מקום לכאורה לשלב בין מערכותיו השונות מיכל מים גדול כל כך. מהנדסי המכון עמלו לפתור את הבעיה, ולבסוף מצאו פתרון הנדסי יצירתי, אשר הצליח לארגן את מערכות המכשיר בצורה אחרת ממה שהיה מקובל עד אז, ובכך לפנות מקום נוסף למיכל המים החמים הגדול הנצרך עבור שבת. הפתרון יושם לראשונה במכשיר מיני-בר של 'נועם 1'. מאז, גורמים אחרים גם כן 'גילו' שניתן לשלב מיחם שבת בתוך המיני-בר, ואף הם יישמו את הפתרון במכשירי מיני-בר המשווקים לציבור שומרי תורה ומצוות באישורו המהודר של המכון.

הצטננות המים בצינור שמהמיכל ועד הברז

גם לאחר שנמצא פתרון למים החמים בדמות מיכל פנימי בעל קיבולת גדולה, עדיין נותרה בעיה, שכן במיכל עצמו קיים גוף חימום המחזיק את המים בחום כל השבת, אולם בקטע שמהמיכל ועד הברז עלולה להישאר כמות של מים אשר דרגת חומם פוחתת, וכאשר מים אלה יוצאים מן המיני-בר אל הכוס, ולאחריהם נמזגים עליהם מים רותחים מן המיכל, יש בזה חשש של 'בישול'. הבעיה היא במיוחד לבני עדות ספרד, כי לדעת מרן הבית-יוסף, מים אשר אינם ברמת חום של 'יד סולדת', גם אם כבר התבשלו אסורים בבשול חוזר.

במכשירי המיני-בר הנושאים אישור כשרות מטעם המכון המדעי טכנולוגי להלכה מחויבים היצרנים לפתור בעיה זו, ולוודא שכל המים הנמצאים לאורך מערכת החימום, יהיו כל הזמן חמים ברמת 'יד סולדת'.

שיטה אחת לעשות זאת, היא באמצעות התקנת הצינור המוליך את המים שיהיה עשוי ממתכת אשר היא שומרת טמפרטורה טובה.

יצרנים אחרים פתרו את הבעיה על-ידי הצבת הצינור היוצא מן המיכל אל הברז בזווית, כך שאינו יכול להחזיק מים. מדובר בצינור אשר רק כאשר המכשיר נמצא במצב 'שבת' המים עוברים דרכו. ואילו במצב 'חול' מעדיפים היצרנים לאפשר שכשרוצים להפסיק את המזיגה המים נעצרים מיד. לצורך כך הם מתכננים שהמים יוכלו להישאר כלואים בצינור. במצב 'שבת', לעומת זאת, היות והמים עוברים דרך צינור הניצב בזווית, גם כאשר המשתמש מחליט לסיים את המזיגה, ימשיכו מעט המים

שבצינור לזרום החוצה ולא יישארו כלואים בתוכו. עם זאת, יש בכך גם העדפה פרקטית, כי היות שבמצב 'שבת' המים שבמיכל - שחומם נשמר באמצעות גוף חימום בהספק חום קבוע ללא תרמוסטט - אינם רותחים ברמה הגבוהה ביותר, הימצאות של מים קרים בצנרת גורמת לכך שהמים המגיעים לכוס יהיו קרים עוד יותר.

ברז מכני וביטול משאבה חשמלית

מלבד הבעיות המרכזיות הנוגעות לעצם קירור וחימום המים, תכנון מכשיר מיני-בר לשימוש בשבת מחייב התאמות נוספות. במכשירים מסוימים מזיגת המים נעשית באמצעות לחיצה על מתג אלקטרוני. המעבר למצב 'שבת' נועל כמובן אפשרות זו, ומאפשר מזיגת מים אך ורק באמצעות ברז מכני. כמו כן צריכים לתכנן שיציאת המים לא תהיה באמצעות משאבה חשמלית. כאן המקום לציין, כי במכשירי המיני-בר של נועם 1 הוכנס לאחרונה שדרוג משמעותי, בדמות כרטיס פיקוד חדיש, עם לוח יהודי

אסטרונומי פנימי, אשר בכל ערב שבת וחג מעביר באופן אוטומטי את המכשיר למצב 'שבת', על כל הפונקציות הכלולות בכך, ומחזיר אותו למצב 'חול' עם צאת השבת או החג, כשהוא מתאים את עצמו כמובן לזמני כניסת ויציאת השבת או החג לפי מיקום המכשיר ולפי עונות השנה. הכרטיס נבדק ביסודיות רבה על-ידי מהנדס המכון, מר דב ציוני, ונמצא יעיל ביותר ועומד בכל הדרישות.

'שעון שבת' בתור תחליף למצב 'שבת'

אדם שיש ברשותו מכשיר מיני-בר ללא אישור הלכתי מתאים ומעוניין לחבר אותו לשעון שבת, ולצרוך ממנו מים בזמן שהמכשיר מנותק מזרם, אינו יכול לעשות זאת עבור המים החמים, כי הרי בלא קשר לפעילות החשמלית, עצם כניסת המים הקרים אל מיכל המים החמים יש בה משום חשש איסור 'מבשל'. אמנם באשר לצריכת המים הקרים, אם אכן המכשיר הוא בעל ברז מכני,

וניתן מבחינה טכנית להוציא ממנו מים גם כשהוא מנותק מחשמל, הרי שניתן באותו זמן להוציא ממנו מים קרים ללא חשש.

מבחינה תיאורטית אמנם, גם צריכת המים בשעה שהמכשיר מנותק מן החשמל עלולה להשפיע בסופו של דבר על פעולת המדחס, לכשהשעון יחבר אותו שוב לזרם החשמל והוא יתחיל לפעול. עם זאת אין לחשוש לכך, משני טעמים: א. מדובר בגרמא עקיפה. ב. יתר על כן, קרוב לוודאי כי לאחר שהמכשיר היה מנותק לזמן מה מן החשמל והמים כבר אינם קרים דיים התרמוסטט היה מפעיל את המכשיר בכל מקרה, גם ללא כל צריכת מים, ולא זו בלבד, שבמקרה זה אין זה 'פסיק-רישא' שצריכת המים תגרום בסופו של דבר להפעלת המדחס, אלא שניתן לקבוע בוודאות כמעט מוחלטת שהדבר היה קורה גם בלא-הכי. יתכן בהחלט, כי בעקבות צריכת המים בזמן שהמכשיר מנותק ייאלץ המדחס לפעול זמן קצת יותר ממושך, כלומר שהצריכה תגרום שהמים החדשים שנכנסו ימנעו מן התרמוסטט לנתק את המדחס מוקדם יותר, ובשל כך הוא ימשיך לפעול מעצמו עוד זמן מה. אולם השפעה שכזו היא בגרמא עקיפה על המשך המצב הקיים בדרך של מניעת המניעה, דבר שללא ספק מותר ללא כל חשש ופקפוק.

חשש לאיסור 'בורר'

נוסף לכך שמכשירי המיני-בר נועדים לתת אספקה קבועה של מים קרים/חמים, הם מצוידים בדרך כלל במערכת סינון המסלקת ממי הברז את הפסולת הרגילה להיות בהם.

לגבי מסננות המים הנמצאות בברזי המים, דעת הפוסקים, כי למרות שהם מסננים לכלוך מן המים, אין לגבם שאלה של 'איסור בורר' בשבת. עניינה של מלאכת בורר, הפרדת 'פסולת' מ'אוכל'. היות וחלקיקי הפסולת והלכלוך הקטנטנים המצויים במים לא נחשבים בעיני בני אדם כפסולת משמעותית, ואנשים לא מבדילים כל כך בין מים אשר יצאו מברז ללא מסננת לבין מים אשר עברו מברז בעל מסננת, לכן הזרמת מים מבעד למסננת הברז אינה נחשבת כפעולת 'בורר'.

בסננים הנמצאים במיני-בר, לעומת זאת, גרגירי הפחם מהם עשוי הסנן הינם פסולת משמעותית ששום אדם לא היה מעוניין למצוא בתוך כוס השתייה. לאור זאת התעורר פולמוס הלכתי, שיתכן שיש בפתחת ברז אשר המים היוצאים ממנו עוברים דרך

ראש המכון הגרא"מ הלפרין יחד עם הרה"ג ר' יעקב לוריא בוחנים מסנן של מיני-בר

סנן עשוי גרגירי פחם משום איסור 'בורר'. דעות הרבנים בני דורנו שדנו בנושא זה קיצוניות לשני הצדדים, כאשר יש מהם אשר מסיבות שונות שוללים קיומה של בעיה הלכתית ומתירים את השימוש בשבת, ולעומת זאת ישנם הרואים בדבר איסור דאורייתא, כאשר לא כאן המקום להיכנס לנבכי הסוגיות והסברות ההלכתיות.

בתחילה ניסה המכון להורות למתקינים להשתמש בגושי פחם יצוק, ולא בגרגירי פחם, ולהקפיד שהם יהיו מתוצרת ארה"ב ולא סין, מסוג שאינו מתפורר במהלך הזמן, באופן שלכל הדעות לא תהיה בזה שאלת בורר. לצד זאת המליץ המכון לשטוף את הספוגים מפעם לפעם, או להחליפם בתדירות גבוהה (יותר ממה שהיצרן מצריך), על-מנת לוודא שלא מצטבר עליהם כמות של לכלוך בעין שעלולה

להתערב מן המים, באופן שאדם מן השורה (גם לא איסטנים) לא ישתה מזה, ולאחר מכן יסתגן לכלוך זה במשך התהליך.

לאחר זמן התגלה שגם בסנן מגוש פחם מערבים היצרנים כדורי סיליפוס שקופים למניעת אבנית, כך שבמידה מסוימת עדיין נותרת הבעיה. מאז והלאה החליט המכון, כדרכו תמיד לתת את הפתרון המהודר ביותר, להוסיף המלצה באישורים ההלכתיים הניתן למכשירי המיני-בר, כי על-מנת לצאת ידי כל הדיעות ראוי לדרוש מהמתקין ברז 'עוקף סננים', על ידו ניתן בכל ערב-שבת באמצעות פעולה פשוטה להביא לידי כך שבמהלך השבת יגיעו המים אל המיני-בר ישירות ממערכת המים הביתית, מבלי לעבור דרך הסנן.

הרב לוריא מחזיק בידו מסנן גרגירי פחם

יצוין, שאצל חלק מן המשווקים והמתקינים יש לדרוש את ביצוע המעקף האמור בעת ההזמנה/ההתקנה, ויש המעניקים את השירות כחלק אינטגרלי בכל התקנה של המוצר.

טבילת כלים

ברכישת מיני-בר יש לתת אף את הדעת לנושא של חיוב טבילת כלי הנקנה מן הגוי, מאחר שכל המכשירים מיוצרים במזרח הרחוק ומיובאים משם.

יש לציין, כי לאמיתו של דבר ישנם כמה צירופים להקל ולפטור את המכשיר מטבילה, שהעיקרי שבהם הוא כי היות והמכשיר מחובר לצנרת המים, מלבד מה שכל פעולתו היא בחיבור לרשת החשמל, הרי שיש לדון אותו ככלי הנעשה לשימוש במחבר לקרקע, שיש מן האחרונים שכתבו שאין צריך טבילה. ויש לציין שיש מן הפוסקים שכתבו לדון בצורה כזו כל כלי אשר עיקר ייעודו בתור מכשיר חשמלי, ואשר לאור סברא זו העלו להקל אפילו לגבי מיחמים חשמליים שאינם צריכים טבילה. אלא שאף אם לא נקבל סברא זו לגבי מיחם חשמלי, משום שיתכן בהחלט להשתמש בו אף בתור כלי לאחסון מים, במיני-בר לעומת זאת, וודאי שאין שום שימוש במכשיר בלא חיבור לחשמל. וכאמור, מכשיר מיני-בר הרי מחובר מלבד זאת גם למערכת המים, ואין לו צורת שימוש בלא חיבור זה, כך שבוודאי שיש מקום לדון להקל שלא להצריך טבילה עבורו.

עם זאת, אם לא נסתמך על הסברות השונות לפטור את מכשיר המיני-בר מטבילה, קיימת אפשרות להוציא אותו מכלל שימוש, כלומר לבטל אותו מתורת 'כלי', ולאחר מכן לתקן אותו שוב על-ידי מעשה אומן יהודי, באופן שיחשב שגמר מלאכתו היתה בידי ישראל.

יצוין, כי בעניין זה גישת המכון שלא להסתפק בעשיית 'חבלה מכוונת' במערכת האלקטרונית של המכשיר, אלא לבטל ממנו את האפשרות להיות 'כלי קיבול', כך שאינו יכול להחזיק מים. בעיקרון, הדבר אפשרי לגבי מכשירי מיני-בר, כאשר אדם עושה זאת בצורה פרטית, על-ידי טכנאי אשר מתקין את המכשיר בביתו. המכון לעומת זאת לא נוקט דרך פעולה זו לגבי מכשירי מיני-בר, משום שפתרון זה מצריך פיקוח פרטני על כל מכשיר ומכשיר.

הפתרון המלא והמהודר אשר המכון נוקט ומיישם במכשיר 'נועם 1', הוא שהיצרן היהודי רוכש את חומרי הגלם, מהם מרכיבים את המכשיר, קודם שלב הייצור, כך שבשעת ייצור המכשירים יהיו בבעלות יהודית. פתרון זה מורכב מאד ליישום, מן הבחינה שהחזרה המפורט צריך להיות תקף הן הלכתית והן משפטית, מתורגם לשפת המדינה, בה מיוצרים המכשירים, ותקף גם שם מבחינה משפטית. לצורך הקנייה מהגוי מבוצעים לחומרה כמה מעשי קניין. נוסף לכך מייחדים בחוזה התייחסות לכך, שהפועלים הנוכריים ו/או בעלי המפעל שבפס הייצור לא יקנו את המכשיר מדין 'אומן קונה בשבח כלי'. יש

להדגיש, שבאופן כללי המכון נמנע מלהשתמש בפתרון זה עבור פטור מטבילה, בשל מורכבותו הרבה, וכן בשל האמון הרב הנדרש מהיצרנים/המשווקים העושים זאת, אולם בנוגע למכשירי המיני-בר של 'נועם 1' הוא עושה זאת, באחריות ובפיקוח מלא, תוך הסתמכות על כל צדדי הקולא שיש לפטור מעיקרא את המכשיר מטבילה.

הכשרת מיני-בר לפסח

למרות שמכשיר מיני-בר משמש אך ורק למים, עם זאת, כדי להשתמש בו גם בפסח יש לבצע בו מספר פעולות. החששות האפשריים להימצאות חמץ או בליעת חמץ במכשירי מיני-בר הם כדלהלן:

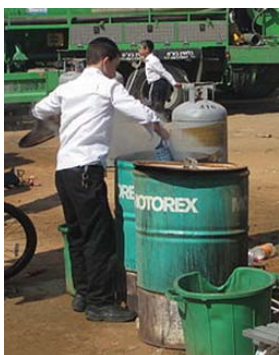
1. כאשר המכשיר נמצא בסביבת חמץ, הצטברות הלכלוך עליו עלולה להיות עם חשש חמץ. הלכלוך הבעייתי יכול להופיע בסביבתו החיצונית של המכשיר, סביב הברזים והפיות, בבסיס העמדת הכוס והקערית וסביב הלחצנים.
2. במידה ומזגו מים חמים מהמכשיר ישירות על מאכלי חמץ (למשל: דייסות תינוק) או אפילו לתוך כלי חמץ, יש בזה חשש שעל ידי קילוח המים נעשה 'חיבור בניצוק' בין המכשיר לחמץ.
3. נוסף לכך, כאשר מוזגים מים חמים לתוך חמץ או כלי חמץ, יתכן שעלו אדים חמים עם 'טעם חמץ' והם נבלעו בפיות המכשיר.

4. בשימוש ממושך כל ימות השנה בסננים יתכן שנדבק בהם פירור של חמץ שהסתפח למים ממי הכנרת או ממאגרים אחרים. אמנם לגבי צריכת מי הכנרת עצמם בפסח, לאחר סינון כדבעי, כבר הכריעו הרבה מגדולי הפוסקים כי מעיקר הדין אין לנו לחוש למשהו חמץ שהיה כבוש בתוך מי הכנרת אפילו בימי הפסח, שכן למרות שחמץ בפסח אוסר אפילו במשהו הסברה נותנת כי גם משהו יש לו שיעור, ולא מסתבר כלל כי חתיכת חמץ שנפלה למי הכנרת תאסור את כל מי הימה מדין 'כבוש כמבושל'.

אך בכל זאת פירור חמץ אחד על הסננים, במקום שמצטברת כמוות מסוימת של מים, בוודאי יכול לאסור את המים הללו מדין 'כבוש כמבושל'. לאור החששות האמורים, ההנחיות להכשרת מיני-בר לפסח הן כדלהלן:

1. יש לנקות היטב סביב הברזים והפיות, ואת כל האזור החיצוני של המכשיר, כולל בסיס העמדת הכוס והקערית וסביב כל הלחצנים.
2. יש לרוקן לחלוטין את המים הקרים הקיימים במיכל באמצעות לחיצה ממושכת שתגרום בוודאות להוצאת כל המים הקיימים ומילוי המיכל במים חדשים.
3. לרוקן לחלוטין את מיכל המים החמים באמצעות לחיצה ממושכת שתגרום בוודאות להוצאת כל המים הקיימים, עד שהמים היוצאים יהיו כבר קרים לגמרי. במכשירי מיני-בר המאושרים לשימוש בשבת גם במים החמים, יש לבצע את ריקון מיכל המים החמים לאחר העברת המכשיר למצב 'שבת', וכן לבצע את הריקון דרך ברז השבת.
4. להמתין עד שהמים החדשים שנכנסו למיכל המים החמים ירתחו שוב. במכשירי מיני-בר המאושרים לשימוש בשבת גם במים החמים, יש להחזיר את המכשיר למצב 'חול' ואז להמתין למילוי המיכל והרתחת המים.
5. לאחר רתיחת המים יש לבצע ריקון נוסף של כל המיכל באמצעות לחיצה ממושכת, ובמכשירים מאושרים למים חמים בשבת יש לבצע את הריקון לאחר מעבר למצב 'שבת'.
6. במהלך ריקון המים החמים בפעם השנייה, יש למלא מהם שתים-שלוש כוסות חד פעמיות, ולערות מהם בעודם רותחים על הברזים והפיות ועל כל סביבתו החיצונית של המכשיר.
7. מי שיש בידו לפרק את הסננים קודם הפסח, לנקותם היטב, להחליף את הספוגים וכדומה או לנקותם, בוודאי ראוי שיעשה

כן ותבוא עליו ברכה. לאחר מכן אין לחשוש שמא לאחר הניקוי או במהלך הפסח ידבק שם שוב פירור של חמץ, שכן מדובר בחשש רחוק ביותר, כי למרות כל תהליכי הסינון שבהולכת המים לצנרות הבתים יגיע עמם גם פירור חמץ, וממילא בזמן קצר כל-כך של כמה ימים בוודאי אין שום צורך לחוש לכך.

מי שאינו יכול לפרק את הסננים ולנקותם לפני פסח, ראוי שישתדל לפחות, לפתוח בכל יום במהלך ימי הפסח את הברז המחובר לסנון, או לצרוך מים מן המיני-בר, באופן שלא תשהה באזור הסננים כמויות של מים במשך 24 שעות רצופות. אם לא עשה כן, ראוי שלאחר שחלפו 24 שעות ללא צריכת מים יפתח ויזרים מן הברז כמויות מים שכזו, שיהיה בטוח שכבר רוקן את כל כמויות המים שהיתה מרוכזת סמוך לסננים, ורק לאחר מכן להשתמש במים.